

SVEA HOVRÄTT
Miljööverdomstolen
Rotel 0608

DOM
2010-12-~~07~~
Stockholm

Mål nr
M 10334-09

Sid 1 (4)

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätt, miljödomstolen, dom 2009-12-07 i mål nr M 25-09, se bilaga

KLAGANDE

Svenska Hem i Bromma AB, 556388-5986
Fredsgatan 10
172 33 Sundbyberg

Ombud: Advokat CH
HolmgrenHansson Advokatbyrå AB
Holländargatan 17 B
111 60 Stockholm

MOTPART

Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund
136 81 Haninge

SAKEN

Beslut om föreläggande att vidta åtgärder på en pumpstation

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Miljööverdomstolen upphäver miljödomstolens dom, Länsstyrelsens i Stockholms län beslut av den 11 december 2008, dnr 505-06-81332, och Miljö- och byggnadsnämndens i Haninge kommun beslut den 20 september 2006, dnr 2006.5572.

Dok.Id 916923

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax
08-561 675 59

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

YRKANDEN M.M. I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Svenska Hem i Bromma AB (Svenska Hem) har yrkat att Miljööverdomstolen med ändring av miljödomstolens dom upphäver Miljö- och byggnadsnämndens i Haninge kommun beslut punkterna 2 a) – g).

Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund har bestritt ändring.

Målet har med stöd av 23 kap. 6 § miljöbalken avgjorts utan muntlig förhandling.

UTVECKLING AV TALAN I MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Svenska Hem

Svenska Hem har vidhållit de grunder som anförts i miljödomstolen och utvecklat sin talan huvudsakligen i enlighet med vad som anförts i miljödomstolen med följande tillägg och förtydliganden.

Svenska Hem har i första hand gjort gällande att föreläggandet är riktat mot fel adressat. Svenska Hem informerade dåvarande Miljö- och byggnadsnämnden i Haninge kommun redan i maj 2002 om att det skulle anläggas en pumpstation på den aktuella platsen. Efter att kommunen ändrat uppfattning i frågan om anläggningen var anmälningspliktig anmälde Svenska Hem i egenskap av exploatör och entreprenör driften av pumpstationen med tillhörande bräddavlopp. När den kommunala nämnden meddelade beslutet om föreläggandet var pumpstationen godkänd och överlämnad entreprenadrättsligt till Mårtensbergs Samfällighetsförening (Föreningen). Föreningen har fullt ut övertagit det juridiska, ekonomiska och tekniska ansvaret för pumpstationen. Svenska Hem har således inte någon möjlighet att vidta faktiska och rättsliga åtgärder och är därför fel adressat för föreläggandet.

Svenska Hem har i andra hand gjort gällande att pumpstationen är utförd enligt beprövad och tillgänglig teknik med de försiktighetsmått som krävs och uppfyller miljöbalkens krav. De försiktighetsmått som föreläggandet avser överstiger vad som är

rimligt att kräva med hänsyn till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och saknar stöd i bland annat Naturvårdsverkets allmänna råd. Skälen för försiktighetsmått är vidare oklara och Länsstyrelsen i Stockholms län och miljödomstolen har godtagit föreläggande utan närmare analys av konsekvenserna och utan att hålla syn.

Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund

Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund har bland annat uppgett följande. Svenska Hem är rätt adressat för föreläggandet. Eftersom Svenska Hem anmälde verksamheten betraktades bolaget som verksamhetsutövare och rätt adressat för föreläggandet. Svenska Hem anlade pumpstationen utan att först göra en anmälan. Dåvarande Miljö- och byggnadsnämnden i Haninge kommun hade därför inte möjlighet att i förväg ställa krav på försiktighetsmått och kunde inte heller lämna synpunkter på val av bräddpunkt. Svenska Hem gör gällande att Föreningen har tagit över drift och underhåll. I yttrande till miljö- och byggnadsnämnden angav Svenska Hem att bolaget ansvarar för de tekniska åtgärder som ska vidtas på grund av fel i anläggningen. Punkterna 2 b) – f) i föreläggandet handlar om grundläggande funktionskrav som pumpstationen bör uppfylla och rör inte drift och underhåll. Föreläggandet är således riktat mot rätt adressat. Föreläggandet är vidare miljömässigt motiverat och rimligt.

MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

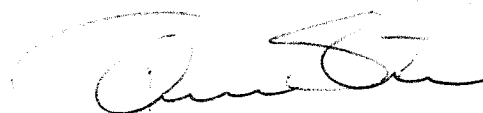
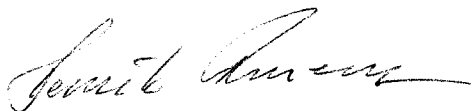
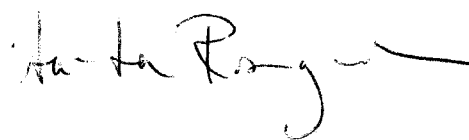
Miljööverdomstolen har först att ta ställning till om Svenska Hem ska anses vara verksamhetsutövare och rätt adressat för föreläggandet.

Verksamhetsutövarbegreppet är inte definierat i miljöbalken. Däremot definieras vad som är att anse som miljöfarlig verksamhet, 9 kap. 1 § miljöbalken. Frågan om vem som ska betraktas som verksamhetsutövare har överlämnats till rättstillämpningen. Av Koncessionsnämndens praxis följer att den som har den faktiska och rättsliga möjligheten att vidta en åtgärd är att betrakta som verksamhetsutövare (se bl.a. Koncessionsnämndens avgörande B 15/95 och Bertil Bengtsson m.fl. Miljöbalken en Kommentar s. 9:5). I lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa

följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagen) anges i 2 § att verksamhetsutövare är varje fysisk eller juridisk person som driver eller innehar en verksamhet eller anläggning eller som på annat sätt har rätt att fatta avgörande ekonomiska beslut om verksamhetens eller anläggningens tekniska drift. Miljööverdomstolen har bland annat i rättsfallet MÖD 2005:64 diskuterat verksamhetsutövarbegreppet. Miljööverdomstolen konstaterade i det fallet att förhållandena i det enskilda fallet är av stor betydelse.

Svenska Hem lät uppföra området Mårtensberg innefattande 34 småhus med tillhörande pumpstation, vilken samlar avlopp från fastigheten och pumpar avloppsvattnet vidare till det kommunala avloppsnätet. Svenska Hem ansvarar dock inte för underhållet och driften av pumpstationen och har inte heller har rådigheten och kontrollen över anläggningen. Miljööverdomstolen finner därför att Svenska Hem inte är att betrakta som verksamhetsutövare. Föreläggandet är således riktat mot fel adressat och underinstansernas avgöranden ska i sin helhet upphävas.

Domen får enligt 23 kap. 8 § miljöbalken inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löf, miljörådet Anna-Lena Rosengården, hovrättsrådet Henrik Runeson samt tf. hovrättsassessorn Therese Sandin, referent. Enhälligt.

KLAGANDE

Svenska Hem i Bromma AB, 556388-5986
Fredsgatan 10
172 33 Sundbyberg

Ombud: Advokat CH och jur. kand. JE
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

MOTPART

Södertörns Miljö- & Hälsoskyddsförbund
136 81 Haninge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut 2008-12-11 i ärende nr 505-06-81332, se bilaga 1

SAKEN

Beslut om föreläggande att vidta åtgärder på en pumpstation

DOMSLUT

1. Överklagandet avslås
 2. Tidpunkten då åtgärderna senast skall vara genomförda framflyttas till den 1 oktober 2010
-

BAKGRUND

Den 24 mars 2006 anmälde Svenska Hem i Bromma AB (bolaget) driften av en pumpstation med tillhörande bräddavlopp på fastigheten Klena 2:244. Genom beslut den 20 september 2006 godtog Miljö- och byggnadsnämnden i Haninge kommun (nämnden) anmälan och förelade i samma beslut bolaget att följa vissa försiktighetsmått. Dessa försiktighetsmått finns återgivna under rubriken "bakgrund" i det nu överklagade beslutet, bilaga 1. Där framgår också att nämnden förordnade att beslutet skall gälla omedelbart. Sedan bolaget överklagat länsstyrelsens beslut, bilaga 1, har miljödomstolen i beslut den 12 februari 2009 inhiberat nämndens förordnande om att dess beslut skall gälla omedelbart.

YRKANDEN M.M.

Bolaget yrkar att de försiktighetsmått som framgår av punkterna 2 a - g i nämndens beslut upphävs.

Till närmare utveckling av grunden för yrkandet anför bolaget bl.a.

Bolaget anmälde som redovisat pumpstationen till nämnden enligt miljöbalken. När beslutet om föreläggandet kom var pumpstationen godkänd vid slutbesiktning och överlämnad till Mårtensbergs Samfällighetsförening (föreningen) för fortsatt drift och underhåll. Vid garantibesiktning som skedde i juni 2006 förlängdes garantitiden för att säkerställa att det inte fanns några kvarstående fel som entreprenören, bolaget, kunde lastas för. Efterbesiktning skedde i juni 2007 varvid endast mindre saker kvarstod för bolaget att utföra, såsom installationen av en spolpost och ett vattenlås på dagvattenledning. Pumpstationen är således sedan lång tid godkänd och överlämnad entreprenadrättsligt till föreningen. Föreningen har väckt talan mot bolaget med yrkande om ersättning och ytterligare åtgärdande för påstådda fel i entreprenaden bl.a. avseende de punkter som nämnden riktat i sitt föreläggande mot bolaget.

Skälen för utformningen av de olika försiktighetsmått som man förelagt bolaget att utföra är ytterst oklara och länsstyrelsen har trots vad bolaget anfört godtagit

nämndens föreläggande. Pumpstationen är utförd enligt beprövad och tillgänglig teknik med de försiktighetsmått som krävs enligt praxis. Det saknas närmare myndighetsföreskrifter avseende pumpstationer. Vad angår punkten 2 a i nämndens föreläggande måste den gälla för verksamhetsutövaren, eftersom det gäller driften och den framtida hanteringen av anläggningen. Villkoret är i sig uppfyllt men kan inte gälla bolaget efter det att anläggningen överlämnades. Det kan även ifrågasättas om punkterna 2 b - c, som gäller pumpstationens tekniska utförande, kan riktas mot bolaget, eftersom anläggningen är överlämnad och godkänd vid slutbesiktning. Vidare menar bolaget att föreläggandet är för vagt utformat; nämnden anvisar inte vilka åtgärder som skall vidtas.

I andra hand, om föreläggandet inte upphävs på formella grunder, anser bolaget att föreläggandet skall upphävas, eftersom anläggningens utförande uppfyller miljöbalkens regler. Pumpstationen är projekterad och levererad helt i enlighet med vad som är normalt förekommande för denna typ av pumpstation. När det gäller pumpstationens tekniska konstruktion hänvisar bolaget till ritning, bilaga 2, till överklagandeskriften den 9 mars 2009. Det saknas grund att ställa högre krav på den aktuella pumpstationens bräddavlopp än vad som normalt görs. Bräddning är inte normalt förekommande utan något som endast förekommer vid nödlägen, d.v.s. vid längre driftstopp eller liknande. Ett sådant nödläge kan beräknas uppstå ungefär en gång vart tredje år. Den valda lösningen med bräddning av avloppsvatten till infiltrationsmagasinet är den tekniskt och miljömässigt bästa lösningen. Det är på angivna skäl ett orimligt krav att pumpstationen skall klara ett pumpstopp om fyra timmar innan bräddning sker. Det kan också konstateras att ingen bräddning skett sedan år 2004 och ingen av pumparna har stannat samtidigt, varför föreläggandet inte fyller någon funktion.

Anläggningen är inte för snålt dimensionerad och den är nu renoverad och i fullgott skick. Här hänvisas till teknisk beskrivning med drift- och skötselinstruktioner samt information till föreningen, bilaga 3-5 till den nyssnämnda överklagandeskrift.

Det saknas vidare miljömässiga skäl för att vatten och el skall finnas vid pumpstationen, punkten 2 d i nämndens föreläggande. Detta hör till entreprenadens

omfattning och bör inte bli föremål för ett föreläggande. Även på denna punkt kan ifrågasättas om föreläggandet kan riktas mot bolaget.

Någon igensättning av befintligt dagvattenmagasin har inte skett. Punkten 2 e i nämndens föreläggande är därför överspelad i sak. Vidare måste detta föreläggande upphöra för det fall man inte får brädda dagvattenmagasinet. Även här kan ifrågasättas om föreläggandet kan riktas mot bolaget.

Punkten 2 f i nämndens föreläggande, installerande av någon form av uppringande larm, är inte heller miljömässigt motiverad. Anläggningen är försedd med två ändamålsenliga och ur säkerhetssynpunkt väl fungerande larm. Det ena larmar vid hög nivå i pumpstationen och släcks då nivån sjunker under larmnivån. Det andra larmar om det blir fel på en pump. Larmen fungerar mycket bra och indikerar för omgivningen på ett tydligt sätt att ett fel har uppstått. Bolaget kan inte verkställa detta krav, eftersom det är föreningen som måste administrera ett sådant larm.

När det gäller punkten 2 g i nämndens föreläggande, att åtgärderna skall vara genomförda senast den 1 december 2006, måste under alla förhållanden framhållas att det behövs skälig tid för att utföra åtgärderna, vissa av dem kan innebära stora tekniska åtaganden.

Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund (förbundet) (tidigare Miljö- och byggnadsnämnden i Haninge kommun) bestrider, som det får förstås, bifall till överklagandet.

Till närmare utveckling av grunden för bestridandet har Södertörns Miljö- och Hälsoskyddsförbund anfört bl.a.

Tekniskt utförande, punkten 2 b i nämndens föreläggande. Här kan konstateras att en anmälningsskyldig verksamhet ska anmälas till tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan verksamheten påbörjas. I bolagets fall anmälde anläggningen fyra år efter det att den tagits i bruk. Hade bolaget gjort anmälan enligt miljöbalken hade vi kunnat förelägga om försiktighetsmått innan anläggningen anlades. Nu har vi

tvingats förelägga om försiktighetsmått i efterhand. Pumpstationens placering, konstruktion och ritningar har inte heller redovisats till kommunens bygglovsavdelning innan anläggningen var på plats. Den ifrågavarande punkten i nämndens föreläggande gäller ett ställt funktionskrav, d.v.s. att anläggningen ska klara ett driftstopp på fyra timmar. Bolaget anger att föreläggandet är vagt utformat eftersom nämnden inte anvisar vilka åtgärder som ska vidtas. Vi anser inte att detta är vagt utformat; föreläggandet öppnar för många olika lösningar som måste bedömas efter ekonomisk rimlighet. Det är upp till bolaget att presentera en lösning som klarar funktionskravet. Kvalitetsansvarige CB uppgav vid ett möte med kommunen den 13 december 2006 att det var möjligt att lägga en tank på 3 kbm. i slänten för att undvika bräddningar ut i naturen.

Vatten och el, punkten 2 d i nämndens föreläggande. Här kan konstateras att när det gäller tillgång till vatten och el vid pumpstationen så är det en förutsättning för att kunna sköta stationen året runt. d.v.s. även vintertid när det är mörkt. I skötselinstruktionerna ingår dessutom regelbunden rengöring, en gång i månaden, vilket kan vara svårt utan tillgång till vatten.

Bräddpunkt, punkten 2 c i nämndens föreläggande. Här anser förbundet, i likhet med nämnden, att bräddning inte ska ske i ett utjämningsmagasin för dagvatten. Det är ingen reningsanläggning för avloppsvatten. Bolaget menar att föreläggandet är för oprecist och att kostnaden och tiden inte kan förutses. Nämnden lämnar öppet för bolaget att redovisa ny bräddpunkt. Kommunen har ingen dokumentation på hur dagvattenmagasinet är uppbyggt och kan därför inte uttala sig om vilket alternativ som är ekonomiskt fördelaktigast.

Kontroll av igensättning av dagvattenmagasin, punkten 2 e i nämndens föreläggande. Här är oklart hur bolaget kan ange att igensättning av dagvattenmagasin inte har skett, utan att filmning av anläggningen utförts. Det är oklart hur dagvattenmagasinet är konstruerat, men en reningsanläggning för avloppsvatten föregås alltid av slamavskiljning. Om avloppsvatten leds direkt in i slitsade rör är risken mycket stor för att slitsar sätts igen och att magasinet då mister sin funktion.

Bolaget har genmält bl.a.

Påståendet att pumpstationens placering, konstruktion och ritningar inte redovisats innan anläggningen var på plats år 2006 är inte korrekt. Detta framgår av samrådsprotokoll, bilaga 1 till genmålet. Även dagvattenmagasinets utformning har redovisats, se bilaga 2 till genmålet. Såsom framhållits i samtliga inlagor är det inte fråga om någon avloppsreningsanläggning i den bemärkelsen att det sker någon rening av avloppsvatten. Det är endast fråga om en pumpstation som har till uppgift att pumpa det ihopsamlade avloppsvattnet tillbaka till den av kommunen anvisade punkten för anslutning till det kommunala avloppsnätet. Endast i samband med driftstopp kan utsläpp av avloppsvatten aktualiseras. Den tid anläggningen riskerar att släppa ut avloppsvatten är marginell i förhållande till anläggningens totala drifttid. Den gången pumparna stannade var orsaken handhavandefel och inte funktionsfel. Det saknas stöd för nämndens krav på att pumpstationen skall klara just tiden fyra timmar vid driftstopp.

DOMSKÄL

Av utredningen framgår att tvist föreligger mellan bolaget och föreningen om de punkter som nämnden riktat i sitt föreläggande mot bolaget. Det kan mot den bakgrunden vara tveksamt om föreningen, vid tiden för anmälan till nämnden, stod bakom inställningen att pumpstationen var godkänd och överlämnad till föreningen för fortsatt drift och underhåll. I allt fall har nämnden funnit skäl att rikta föreläggandet mot anmälaren, bolaget. Länsstyrelsen har i överklagade beslutet upphävt punkterna 3 a - b i nämndens beslut med motiveringen att dessa punkter, som rör förvaltningen av anläggningen, rätteligen borde ha riktats mot föreningen och inte mot bolaget. Vad angår de överklagade punkterna kan länsstyrelsens beslut inte gärna tolkas på annat sätt än att dessa punkter inte har betraktats som egentliga förelägganden utan mer har jämförts med villkor för driften av anläggningen, eller med andra ord att dessa punkter skall gälla oavsett vem som driver anläggningen. Miljödomstolen har förståelse för ett sådant synsätt. På grund härav och då samtliga

nu ifrågavarande punkter får anses tillräckligt preciserade saknas anledning att upphäva det överklagade beslutet av formella skäl.

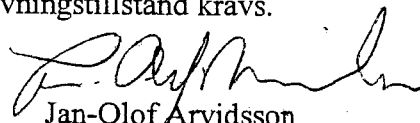
Punkten 2 a i nämndens föreläggande är närmast att jämställa med ett s.k. allmänt villkor som regelmässigt föreskrivs vid denna typ av anläggningar. Vad angår punkterna 2 b - c och e i föreläggandet delar miljödomstolen uppfattningen att dessa punkter är både miljömässigt motiverade och rimliga. Vidare ger utredningen vid handen att det finns fog för kraven på el, vatten och uppringande larm, punkterna 2 d och f i föreläggandet.

Vad sålunda upptagits resulterar i avslag på överklagandet, dock att tidpunkten då åtgärderna senast skall vara genomförda framflyttas till den 1 oktober 2010.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 28 december 2009. Prövningstillstånd krävs.

Carl-Axel Tidblom

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Axel Tidblom, tillika föredragande, och miljørådet Jan-Olof Arvidsson.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Juridiska enheten
Annika Israelsson
08/785 50 20

BESLUT

Datum
2008-12-11

Beteckning
505-06-81332

1 (6)

Delgivningskvitto

Klagande

NACKA TINGSRÄTT

Svenska hem i Bromma AB

Ink 2009-01-02
Akt 3.7125-09
Aktbil 4

Ombud: Advokaten CH
Advokatfirman Fylgia
Box 55555
102 04 STOCKHOLM

Delgivningskvitto

Motpart

Miljönämnden i Haninge kommun
136 81 HANINGE

Överklagande av ett beslut om förläggande om att vidta åtgärder på
en pumpstation på fastigheten Klena 2:244 i Haninge kommun

BESLUT

Länsstyrelsen upphäver punkterna 3 a och b i nämndens föreläggande.

Länsstyrelsen avslår överklagandet i övrigt. Tidpunkten för när de förlagda åtgärderna ska vara genomförda bestäms till den 2 maj 2009.

BAKGRUND

Svenska Hem i Bromma AB, org.nr. 556388-5986, (företaget) anmälde den 24 mars 2006 om drift av en pumpstation med tillhörande bräddavlopp på fastigheten Klena 2:244.

Miljö- och byggnadsnämnden (numer miljönämnden) i Haninge kommun beslutade den 20 september 2006, § 1360,

1. att godta Svenska Hem i Bromma AB:s anmälan.
2. att förlägga Svenska Hem i Bromma AB med stöd av 26 kap 9 § och 2 kap 3 § miljöbalken (MB) att följa nedanstående försiktighetsmått.
 - a) Verksamheten ska bedrivas i överensstämmelse med vad företaget har uppgett i anmälningshandlingarna och i övrigt åtagit sig.

- b) Pumpstationen ska klara ett driftstopp på 4 timmar vid normalflöde, innan bräddning sker. För den tekniska utformningen hänvisas till Bygglövsenheten/Miljö- och byggnadsnämnden.
 - c) Inget avloppsvatten får ledas in i utjämningsmagasinet för dagvatten utan bräddpunkten måste flyttas till annan plats. Förslag på bräddpunkt ska redovisas till miljöenheten innan åtgärd vidtas.
 - d) Vatten och el ska finnas vid pumpstationen.
 - e) Kontroll av eventuell igensättning av befintligt dagvattenmagasin ska göras. Metod och datum för utförande ska anmälas minst två veckor innan till miljöenheten. Vid konstaterad igensättning ska åtgärd vidtas.
 - f) Någon form av uppringande larm ska installeras.
 - g) Samtliga åtgärder under 2b - 2e ska vara genomförda senast den 1 december 2006. Den tekniska utformningen för 2b ska ha godtagits av Bygglövsenheten/Byggnadsnämnden innan åtgärden påbörjas.
3. Svenska Hem i Bromma AB föreläggs vidare med stöd av 26 kap, 9 och 19 §§ MB att
- a) omedelbart rapportera allvarliga driftstörningar och samtliga bräddningar och
 - b) föra journal över drifttider, driftstörningar, reparationer och bräddningar. Mängden bräddat avloppsvatten ska beräknas/mätas och noteras. Uppgifterna ska vid uppmaning kunna redovisas för tillsynsmyndigheten.
4. Beslutet ska gälla även om det överklagas.

Svenska hem i Bromma AB har överklagat nämndens beslut och yrkar att de försiktighetsmått som ålagts företaget vad avser punkt 2 a – g ska ändras, och att punkt 3 a – b i föreläggandet istället ska riktas mot verksamhetsutövaren Samfällighetsföreningen Mårtensberg. Som grund för överklagandet anføres i huvudsak följande. Svenska hem har låtit uppföra området Mårtensberg inom fastigheten Klena 2;244. Området innefattar 34 småhus och är uppfört i enlighet med gällande detaljplan samt beviljat bygglov. Området är slutbesiktigat och sedan den 29 juni 2004 överlämnat till Samfällighetsföreningen Mårtensberg för fortsatt drift och underhåll. Till området hör en pumpstation för avlopp. Bolaget har anmält anläggningen till Miljö- och byggnadsnämnden i Tyresö kommun. Den gjorda anmälan innebär inte att det föreligger skäl att förelägga bolaget följa angivna försiktighetsmått eftersom pumpstationen redan uppfyller miljökraven enligt 2 kap miljöbalken. Pumpstationen samlar avlopp från de fastigheter som ingår i Samfällighetsföreningen Mårtensbergs upptagningsområde och pumpat avlopps-

vattnet leds genom tryckledning till den anvisade kommunala anslutningspunkten vidare till det kommunala reningsverket. Pumpstationen är projekterad och levererad av Skandinavisk kommunalteknik AB som under många år sysslat med detta både till privata och kommunala beställare. Den är försedd med dubbla pumpar som går växelvis. Vidare finns nivåvipor som styr till- och frånslag och som kan justeras för olika nivåer. Det finns även en nivåvipa som styr larmet för hög nivå som slocknar så fort nivån sjunkit under larmnivå. Därutöver finns ett larm som larmar för utlöst motorskydd d v s om något fel uppstår på någon av pumparna. Detta larm larmar till felet som utlöst larmet åtgärdats, vilket ska ske av behörig installatör. Pumpstationen har försetts med ett bräddavlopp, vilket är helt normalt och förekommer i stort sett i alla pumpstationer. Om en pumpstation inte förses med bräddavlopp innebär det att när ett stopp uppstår i avloppet tränger avloppsvattnen upp i byggnaderna alternativt, som i detta fall, att avloppsvattnet skulle brädda över kanten på pumpstationen och därifrån rinna ut på angränsande gång och cykeltväg. Det saknas grund för att ställa högre krav på pumpstationens bräddavlopp än vad som normalt görs. Bolaget har låtit uppföra avloppspumpstationen helt i enlighet med miljöbalkens krav och riktlinjer. Bräddningen från avloppspumpstationen är inte normalt förekommande utan något som endast förekommer vid nödlägen d v s vid längre driftstopp eller liknande. Ett sådant nödläge kan beräknas uppstå ungefär en gång var tredje år. Bräddning av avloppsvatten förekommer således inte normalt. Att så dock sker vid enstaka tillfällen är en allmänt vedertagen metod som godtas av berörda myndigheter. Normala bräddningspunkter är sjöar, diken och vattendrag liksom bräddning till dagvattenssystem. Den valda lösningen med bräddning av avloppsvattnet till infiltrationsmagasinet är den tekniskt och miljömässigt bästa lösningen. Detta eftersom avloppsvattnet tas om hand på ett sätt som på minsta sätt påverkar miljön vid de ytterst få enstaka tillfällen som bräddning faktiskt sker. Med den valda lösningen bryts avloppets innehåll under infiltrationen och det efter infiltrationen renare vattnet kan därefter brädda till naturliga diken i den mån det kan bli aktuellt. Vidare skulle den miljömässiga nyttan med att ställa högre och strängare krav avseende bräddningen inte vara ekonomiskt försvarbart med tanke på hur sällan ett stopp uppstår som leder till bräddning. Det föreligger en försumbar risk att slitsarna i infiltrationsledningarna sätts igen. Den igensättning som kan ske i fördröjningsmagasinet vid en bräddning torde dessutom spolas rent av det dagvatten som kommer från takavloppen inom området. Vatten från takavloppen infiltreras inte tidigare i området utan leds till detta magasin och är alltså av ganska stor omfattning. Det är ett orimligt krav att pumpstationen ska klara ett pumpstopp om fyra timmar innan bräddning sker. Det saknas stöd för ett sådant krav inom det aktuella regelsystemet och kravet är inte skäligt i förhållande till nytta och kostnad. Anläggningen är inte snålt dimensionerad. Den levererade anläggningen är dimensionerad för det behov som finns för 34 normala hushåll. Nämndens beräkningar gällande antal starter per maxtimme och stopp är dessutom felaktig eftersom tillrinningen är 1,1 l/sek och pumpkapaciteten är 1,9 l/sek, delat på två pumpar. Antalet starter och stopp kan inte heller vara ett mått på kvaliteten utan detta beror på hur stationen är konstruerad. Orsaken till de problem som funnits har bl.a. sitt ursprung i vad som spolats ned. Det har i ett tidigt skede lämnats utförlig information om vad som

inte får spolats ner i avloppet. Trots detta har en stor mängd föremål som inte får spolats ner hittats i pumpstationen. Detta samt vissa felaktigt konstruerade detaljer i pumparna har påverkat anläggningen negativt och krävt renovering. Anläggningen är i dag renoverad och i fullgott skick. Anläggningen är försedd med två ändamålsenliga och ur säkerhetssynpunkt väl fungerande larm. Ett av larmen larmar vid hög nivå i pumpstationen och släcks då nivån sjunker under larmnivån. Det andra larmet larmar vid utlöst motorskydd d v s om det blir fel på en pump. Larmet fungerar mycket bra och indikerar för omgivningen på ett tydligt sätt att ett fel uppstått.

Länsstyrelsen inhiberade nämndens beslut den 6 november 2006. Beslutet att inhibera överklagades till Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt, som avslog överklagandet.

MOTIVERING

Enligt 9 kap 1 § miljöbalken räknas utsläpp av avloppsvatten till mark, vattenområde eller grundvatten som miljöfarlig verksamhet.

Enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsofarlig verksamhet är det förbjudet att släppa ut orenat avloppsvatten, som inte har genomgått längre gående rening än slamavskiljning, i vattenområde.

Vid tidpunkten för nämndens beslut utgjorde de i ärendet aktuella avloppsanordningarna en anmälningsskyldig anordning enligt ovannämnda förordning. Förordningen har därefter ändrats genom SFS 2007:674 och den i ärendet aktuella anläggningen omfattas inte längre av anmälningsskyldighet.

Det innebär att anläggningen numer utgör en tillståndsskyldig anläggning enligt 13 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsofarlig verksamhet. Av punkt 5 i övergångsbestämmelserna till den gjorda ändringen framgår dock att äldre bestämmelser gäller för prövningen och handläggningen av mål och ärenden som inletts före den 1 januari 2008.

Enligt 26 kap 9 § MB får en tillsynsmyndighet meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk och föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

I 2 kap 3 § MB stadgas att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsåtgärder i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

Enligt 2 kap 7 § gäller kraven i 2 - 6 §§ i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnader för sådana åtgärder.

Nämnden har i sitt beslut beräknat att vid driftstopp bräddar pumpstationen efter cirka 11 minuter baserat på en vattenförbrukning på 162,5 kbm/hushåll och år. Klagande uppger att vid driftstopp uppstår bräddning efter cirka 12 till 13 minuter. Här kan noteras att vid bräddning bräddas mer eller mindre utspätt avloppsvatten från pumpstationen utan föregående rening. Oavsett om bräddning sker efter 11 minuter eller 13 minuter får tiden i sammanhanget anses vara alldeles för kort. Såsom anläggningen är konstruerad har den under rådande omständigheter inte en tillräcklig kapacitet och dimensionering. För att öka driftssäkerheten av anläggningen finner länsstyrelsen vid den avvägning som ska göras enligt 2 kap 7 § MB att kravet på att pumpstationen ska klara ett driftstopp på fyra timmar vid normalflöde innan bräddning sker inte kan anses orimligt vid jämförelse med den miljönytta som uppnås för miljön. Nämnden har således haft fog för sitt föreläggande i denna del.

Av handlingarna i ärendet framgår vidare att vid bräddning leds avloppsvattnet via en drygt 40 meter dräneringsledning till en dagvattenledning som i sin tur leds vidare till ett utjämningsmagasin för dagvatten. Dagvattenmagasinet är inte konstruerat att ta emot sanitärt avloppsvatten och har en begränsad rening. Det är därför högt olämpligt att direkt brädda avloppsvattnet till detta magasin. Nämnden får anses ha haft fog för att meddela förbud mot fortsatt bräddning.

Eftersom bräddning har skett till det ovannämnda dagvattenmagasinet finns skäl att göra en efterkontroll av en eventuell igensättning. Med hänsyn till att det är fråga om en engångsåtgärd finner länsstyrelsen att nämnden får anses ha haft fog för sitt föreläggande i denna del.

Pumpstationen är i dag försedd med en larmindikator som består av två yttre lampor vid pumpstationen och är placerat under taksprång. Den larmkonstruktion som anläggningen är försedd med är inte tillräcklig med hänsyn till att lamporna endast kan ses från ett hushåll och det därför finns en uppenbar risk för att det går lång tid mellan driftstopp och upptäckt. Eftersom det är av stor vikt att bräddning i möjligaste mån kan undvikas är det miljömässigt motiverat att ställa krav på att ett uppringande larm ska installeras i nu aktuellt sammanhang. Nämnden har således haft fog för sitt föreläggande i denna del.

Vad gäller kravet på att pumpstationen ska förses med el och vatten är det ett normalt krav i sammanhanget. Nämnden får således ha haft fog för sitt föreläggande i denna del.

Av handlingarna i ärendet framgår att samfällighetsföreningen Mårtensberg har som ändamål att förvalta bland annat pumpstationen, vatten- och avloppsledningar samt den till anläggningen tillhörande infiltrationsanläggningen. Med beaktande

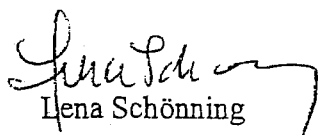

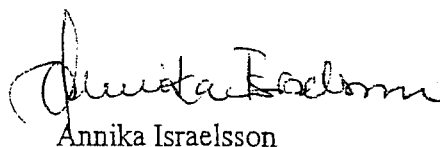
härav finner länsstyrelsen föreläggandet rätteligen borde ha riktas mot samfällighetsföreningen Mårtensberg i den del som avser punkterna 3 a och b och inte som nu skett gentemot Svenska hem AB. Föreläggandet ska därför upphävas i denna del.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt län enligt bilaga.

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsassessorn Lena Schönning, miljöhandläggaren Ulrika Haapaniemi och länsassessorn Annika Israelsson.

Lena Schönning

Annika Israelsson

Kopia till:
Akten